Ч. 146. Середа 2 (15) липня 1903 Рік XIII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цїлий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти полїтичні.

(Димісия мінїстра д-ра Резека. — Недуга сьв. Отця. — З Балкану. — Кабінетна криза в Греції).

Недїльна Wiener Ztg. оголосила слїдуюче відручне письмо Цїсаря: Любий д-ре Резек! Приймаючи Вашу просьбу о увільнене від уряду мого мінїстра і застерігаючи собі поновне Ваше покликане до служби, висказую Вам за Вашу вірність і з неутомимою ревностию віддавані менї патриотичні услуги, мое найповнїйше признане і подяку. — Ішль 10 липня 1903. Франц Йосиф.

Про недугу сьв. Отця наспіли вчера по полудни і нинї в ночи такі дальші вісти: Giornale d'Italia каже, що стан здоровля папи все дуже поважний, але від трех днів зазначує ся постійне поліпшене. Один з лїкарів заявив, що вправдї єсть можливість подужаня, однако дуже сумнївна. Др. Ляппонї каже, що ту надію значно зменшає преклонний вік сьв. Отця і велике ослаблене. — Часопись Tribuna в окремім додатку доносить, що проф. Маццонї перебув перед вчера годину при ліжку папи і сконстатував, що стан здоровля не погіршив ся. Папа єсть в добрім настрою. Повитав Маццонїого кивненем руки і сказав, що чує ся цїлком добре. В ночи папа перший раз не лише не опирав ся, але сам зажадав їди. Др. Маццонї каже, що хід недуги єсть цїлком правильний. — Виданий нинї рано бюлєтин звучав: О півночи був папа спокійний, пізнїйше хвилями попадав в велике подражнене В грудній клїтці не замічено нїяких змін від вчера. Нирки дїлають недостаточно. — О годинї $6^1/_2$ вечером доношено: Пригноблене у папи тревало майже цїлий вчерашний день і викликувало занепокоєнє. Найбільше непокоїть лїкарів майже цїлковитий брак урини, однако доси не прийшло ще до закаженя крови. Загальний стан недуги поважний.

Півурядовий болгарский „Нові Век“ пише: Правительство приймило з вдоволенем до відомости заяву кількох держав, що Туреччина не має нїяких зачіпних намірів, як також що держави готові візвати Туреччину, аби відкликала свої войска з над болгарскої границї; з особливішим же вдоволенем приймило правительство турецку заяву що-до охорони болгарскої народности в Македонії. Маємо також заяву султана, після котрої Болгари мають вскорі одержати докази прихильности султана, що обявить ся в наданім їм праві взяти більшу участь в адмінїстрациї краю. Болгарске правительство відкликало з тої причини безпроволочно всї свої зарядженя, особливо покликаня резервістів в пограничних округах. Тепер панує загальне пересьвідчене, що небезпечність дальшого непорозуміня минула.

В Греції, як ми перед кількома днями доносили, прийшло до кабінетної кризи, а початок їй дали розинки. Ті розинки, побіч вина, головне нинї богатство убогої впрочім Греції, належать до найважнїйших її вивозових плодів. Річний збір доходить деколи до двох мілїонів метричних сотнарів, з котрих більшу половину зуживає заграниця. Попередний грецкий кабінет, аби покрити дефіцит в буджетї, впав на гадку завести державний монополь на продаж розинок. Гадка та найшла признане у продуцентів розинок, бо обіцювала їм значне підвисшене цїни товару. Але заграниця, а особливо Нїмеччина, Голяндия і Анґлія рішучо запротестували против нового монополю, а наслїдок їх протесту був такий, що кабінет подав ся до димісиї. Нове мінїстерство, на котрого чолї станув Теотокіс, знесло зараз монопольний проєкт, але тим викликало велику бурю як в палатї послів, так і у тої части населеня, котра жиє виключно з продукциї розинків Наради в палатї послів були дуже бурливі; сильна опозиция жадала заведеня знесеного монополю і загрозила обструкциєю. Рівночасно почали надходити грізні вісти з Пельопонезу

13

На Балкані.

(Дальше).

Правдивою оазою для ока єсть мала зелена рівнина перед першою чорногорскою оселею, перед Неґушем, звідки родом пануючий в Чорногорі княжий рід. В живописній противоположности до тої рівнини стоять обсаджені дубовим молодником стінки Ловцена, гори високої на 1759 метрів, що піднимають ся стрімко з давного морского заливу. З Неґуша веде дорога ще раз в гору, а відтак з'їздже ся острим труском крутою дорогою в цетиньску кітлину. Але як же змінило ся тото мале місточко від того часу, коли я там був послїдний раз підчас весїля чорногорского наслїдника престола! Оно зробило ся майже в двоє так велике, зробила ся таки цїла нова часть міста, навіть монументальні будівлї як австрийске і російске посольство. В першій хвили здавало ся менї, що житє в містї і рух на улицях остали ся ті самі, але опісля переконав ся, що і то змінило ся. Майже здає ся, як би тут люди покинули безхосенне полїтиковане, як би перестали сидїти без цїли по каварнях а взяли ся до роботи. На мою радість побачив я тут і ремісників, що працюють в своїх робітнях. Коби то лиш були свої люди, що тут стукотять, порають ся і працюють! Та й чужинцїв зачало тут в послїдних роках богато приїзджати. Переглядаю спис чужинців і виджу, що найбільше заїздять сюди Французи, відтак Анґлїйцї, дальше Нїмцї з нїмецкої держави, а наконець Італїйцї та Австрийцї. З поміж Нїмців з держави буває тут найбільше Сасів і Берлинців та Баварців.

Цетиня, столиця держави і резиденция князя, єсть місточко, що має не більше як двіста домів. Оно лежить в хорошій долинцї обведеній довкола горами, у висотї яких 630 метрів понад уровень моря і віддалене від Котару на 20 кільометрів дороги. Постійних жителїв має оно не більше як 1400 душ, але часами буває тут і в двоє тілько, іменно же тодї, коли чорногорскі воєводи поз'їздять ся тут на нараду з князем або на якесь торжество Місточко, по правдї сказавши, має лиш одну головну улицю, котра веде до княжої палати, досить хорошого будинку на один поверх, збудованого вже на новомодний лад. При сподї стрімкої скали стоїть монастир оснований ще 1478 р., а на нїм виднїє ся висока кругла вежа. Три рази палили Турки сей монастир, а то в роках 1683, 1714 і 1785, але Чорногорцї відбудували єго за кождий раз на ново так само, як він перший раз був збудований. Тут спочивають мощі чорногорского владики Петра I і Данила I, першого сьвітского князя чорногорского та великого воєводи Мірка. Тут єсть також резиденция чорногорского митрополита і архимандрита. В Цетиною єсть осідок найвисших властий краєвих і представителів держав заграничних; тут єсть також семінария учительска, женьска школа, державна друкарня, великий шпиталь, склад всїлякого оружия і фабрика патронів.

На другий день рано вибрав ся я вже в дальшу подорож в глубину краю а моєю найблившою цїлию була Подгоріца. Точно що-до мінути — з'явище рідке на всходї — заїхали конї перед гостиницю. На пів години від Цетиня далеко, на дорозї до Реки, першої почтової стациї — тут треба додати, що в цїлій Чорногорі єсть вже заведена почта і телеґраф, а в Цетиню навіть телєфони — стоїть в горі на передолинї малий павільон „Бельведер“. Звідси чудовий вид на море, на горби Красу, на пасма гір, покриті по части лїсами, на малі урожайні долини глубоко в долї та на безконечну площу скодарского озера, котрого полудньово-західний конець окружають пасма північно-альбаньских гір. Країна від разу зміняє ся. Замість дубів та буків ростуть тут пістациї, манновий ясень або манновець, з котрого від укушеня комашки, званої цикадою, витїкає липкий сок, котрий твердне на воздусї і звістний яко лїк в аптиках під назвою манни калябрийскої; ту росте також з. зв. кропивове дерево (Celtis), котрого чорнаве дерево придатне дуже на вироби різьбарскі та на бичівна, а котрого ягоди величини черешень служать за смачну поживу. Ростинні полоси Середземного моря як лаврові дерева, мірти і т. зв. жидівский ґліг або юбове дерево (Zizyphus vulgaris) стають тут загальні. Жидівский ґліг родить овочі величини малих сливок, котрі можна споживати сирі і котрі служать також за лїк від грудних недуг. На спадах гір можна денеде побачити й виноград. Чи то ще Чорногора? Година їзди а така вже зміна!

За дві години доїзджаємо до Реки, після

і з над коринтского заливу, де селяни піднесли з тої причини явний бунт і почали нападати на зелізниці і державні будинки; в кількох місцях прийшло навіть до розливу крови. Супротив того Теотокіс мусів подати ся до димісиї і в Греціï настав спокій. Новий кабінет утворив ся під проводом мін. Раллїого.

Новинки.

Львів дня 13 го липня 1903.

— **Є. Е. Впреосьв. Митрополит Шептицкий** виїздить до Унева і перебуде там до дня 18-го серпня.

† **Венямин Калляй,** спільний мінїстер скарбу і управитель Босни і Герцеговини, помер вчера в полудне майже скоропостижно. Стан здоровля мінїстра був вже від довшого часу непокоячим. Мінїстер хотів виїхати в сїм місяци за відпусткою для поратованя здоровля. З кінцем червня прийшло значне ослабленє. Позаяк мінїстер до послїдних днів повнив свої обовязки і брав участь в полїтичних подіях, то найблизше окруженє не повідомляло публики о недузї, тим більше, що в послїднім часї здоровле мінїстра трохи поліпшило ся. Вчера рано нагле стан погіршив ся, а о годинї $12\frac{1}{2}$ мінїстер закінчив житє. На вість о смерти мінїстра телеграфовано зараз до Цїсаря. Др. Кербер удав ся сейчас до палати мінїстерства спільних фінансів і зложив родинї покійного кондоленцию. Також і иншї достойники і мінїстри явили ся там. Похорон відбуде ся в середу. Тїло по покропленю в церкві св. Стефана, буде відвезене до Будапешту.

— **Лїкарска часопись.** Згідно з постановою недавного віча галицких лїкарів стане виходити у Львові з днем 1-го серпня с. р. двотиждневник п. з.: „Głos lekarzy", фаховий орґан, посьвячений обороні лїкарских інтересів в Галичинї, на Буковинї та Шлеску. Редакцию буде вести др. Стефан Миколайский, а редакцийний комітет складають д-ри: Озаркевич, Мошкович, Пилевский, Вонторек і Зембицкий. Зазначити годить ся, що орґан лїкарів, яко орґан всекраєвий, буде поміщати також статї писанї по руски.

— **Пригода з пчолами.** Господар Йосиф Ренгофер в Рацерсдорфі в долїшній Австриї вибрав ся був дня 9-го с. м. до сусїдного села зі своїм сином по один пень пчіл. Коли вже вертали домів, пчоли добули ся якось з улия і кинулись на обох людий і на коня та стали страшенно жалити. Кінь сполошив ся і побіг з возом сьвітами, а господар з сином влїзли в якесь жито і так ледви оборонили ся від пчіл, але так вже були пожалені на цїлім тїлї, що пухлина заступила їм очи і они не видїли куди іти. Якісь чужі люди, що стрітили їх на дорозї відвели їх своїм возом домів, а коня з возом не можна було й доси відшукати.

— **Пес сьвідком.** В однім із прагских судів відбував ся сими днями процес, в котрім пес ставав за сьвідка і своїм „песячим розумом" причинив ся найбільше до того, що суд его запізваного пана увільнив від вини і кари. Річ була така: Механїк Дастих запізвав був фабриканта Вайнерта за то, що він держить недоброго пса, котрий покусав его в руку, через що він довший час не міг нічого заробляти. Фабрикант оправдував ся тим, що его пес зовсїм спокійне і лагідне зьвіря, котре нікому не робить без причини нічого злого. На доказ того велїв судия привести пса і закликати ветеринаря Десенсїго на знатока. Пса привели до салї розправ, а ветеринар став его дрочити всїлякими способами, пес однакож анї не загаркав. Знаток сказав тодї, що псиско то дуже спокійне і лагідне та добре витресоване зьвіря. На то відозвав ся позовник, що пес лиш длятого так „чемний", бо видить свого пана, але нехай би его випустити до сїний, то показало би ся зовсїм инакше. На приказ судиї випустили пса і до сїний, а там ветеринар і чужі люди в очах судиї стали знов дрочити пса. Пес знову не кидав ся на нікого, лиш ласив ся до кождого. Наконець ветеринар копнув пса ногою, а бідний зневажений псиско побіг до судиї, станув перед ним на заднї лаби і нїби жалував ся єму за свою зневагу. Тота сцена зробила на всїх велике враженє і пес в однїй хвили рішив процес в користь свого пана.

— **Страшна пригода** стала ся в Кертвелеш коло Араду на Угорщинї. В насьлїдок неосторожности хлопця згинуло одного дня четверо людий — дїти і родичі. Нещастє то стало ся так: Учитель Лянк поїхав був зі своєю жінкою на конференцию учительску до сусїдної громади Гідаш. Син его, 14-лїтний Дезидер і 16-лїтна донька знайшли якусь стару заржавілу рушницю і взялись порати ся коло неї. Хлопець побачив щось заржавілого в цївцї і хотів то з неї видобути і став довбати в нїй якимсь грубим дротом, а сестра тимчасом держала деревище рушницї. Нараз настав вибух, рушницю розірвало і кусні з неї убили на місци брата і сестру, а служницю зранили так тяжко, що нема надії, щоби она жила. Сусїди післали зараз післанця по родичів, а ті вертаючи домів, казали візникови поганяти як лиш може, отже конї гнали, що лиш їм сил стало. На дорозї над'їхав напроти них тяжкий віз з набором і треба его було минати; нараз їх візок зачепив з такою силою об тяжкий віз, що аж перевернув ся. Учитель з жінкою впали тодї так нещасливо під тяжкий віз, що він їх переїхав і учителька згинула на місци, а учитель помер на власнім візку, коли нещасливого везли до дому.

— **Глубина копалень.** На початку XIX. столїтя копальнї глубокі на 100 метрів були вже незвичайні. В 1830 досягнули копальнї, глубини пятьсотметрової, а теперішнї копальнї вугля та металїв нераз глубокі більше чим на тисячу метрів. В старинних часах були вже копальнї доволї глубокі: Герон з Александриї згадує про копальнї, з яких добували Атенцї срібло з глубини 100 метрової, иншї копальнї були не глубші над 20 метрів. Першї копальнї вугля в Анґлїї до XVI. ст. були також не глубші. Аж по винайденю пороху, коли стали ним розбивати ним підземні скали, стали копальнї що раз більше поглублювати ся. Тепер в Европі найглубша копальня вугля св. Генрики в Бельґії (1200 м.). Та американьскі копальнї суть ще глубші: копальня міди Calumet і Hela досягає 1500 метрів. За те американьскі копальнї вугля не такі глубокі як европейскі.

— **Спадщина по сербскій королївскій парі.** З Білгорода доносять, що сербске правительство перевело вже інвентаризацию спадщини по королю Александрі та королевій Драгзі. Всї цїннї річи відошле ся одинокій спадкоємници, б. королевій Наталії. Приватного майна не найдено зовсїм. Із записків короля виходить, що він мав свого часу депозит в квотї 800.000 фр. у віденьского Ротшильда, але того депозиту вже нема, бо король мусів его відобрати. Віденьским купцям завинили король і королева по-

---

мого погляду до найкрасшої місцевости в цїлім краю. В Рецї видко вже альбаньский спосіб будованя, а жителї міста бодай купцї то вже майже самі Альбанцї. Вздовж цїлого місточка плине ріка Црновеіца, котра на кілька сот кроків поза містом виплинає з печери, в котрій гнїздять ся дикі голуби. В рїцї збирає ся від разу богато води і она крутить ся та ве ся на всї боки і сплива до скодарского озера і так творить природну звязь межи столицею північної Альбанії та Цетинєм. З Реки пливе два рази на тиждень пароход анґлїйско чорногорского товариства торговельного в Подґоріци через озеро до Скодару (Скутарі).

Положенє місточка єсть дуже догідне; оно лежить в вузенькій кітлинї, замкненій з трох боків горами, що доходять до висоти 800 метрів і длятого навіть підчас острої зими єсть тут дуже тепло. Княжа родина приїздить сюди на зиму і мешкає в малім двірку положенім при самій улици. То єсть чорногорска Ніцца. Та на жаль вже й в Рецї докучає малярия, хороба, яка прокидає ся над озерами та в багнистих сторонах на полудни; ріка має лиш малий спад і з весни, коли снїги тають, або в осени в часї дощів виглядає як би якесь озеро. По правім боцї ріки єсть монастир Обод, котрий славить ся тим, що тут друковано першу славяньску біблїю.

Як красна і повна ріжнородности перша часть дороги, так скучний і нудний єсть еї конець, послїдних 20 кільометрів аж до Подґоріци; з'їздже ся крутою дорогою до Лєскополя. Подґоріца єсть найбільше промисловим містом і має около 7000 жителїв; єсть то що-до числа душ найбільше місто в краю. Жителї его суть Чорногорцї, Турки і Альбанцї. Я мав щастє, бо на другий день був ярмарок. Базар, хоч то поправді лиш широка головна улиця, був повен людий. Побіч Чорногорців були там Альбанцї з над скодарского озера, Малїсори з Проклетиї, Цигани з Старої Варош, а всюди глота страшенна така, що не можна було спокійно устояти; до того ще повно коний з набором і псів а над всїм хмара пороху заперфумована чісником і димом з тютюну. Але весь ярмарочний гамір заглушив скрип двоколесних возів, при котрих колеса із збитих дощок кругло вирізаних.

Подґоріца завдяки свому догідному положеню була здавен давна осередком торговлї для Чорногори і північно-альбаньских гірских племен а мимо хвилевих невзгодин полїтичних слїдно й тепер якийсь поступ в торговли і ремеслї. Коли ще побудують проектовану зелїзницю з Антіварі (Бару) через Подґоріцу до Нікшіча, то Подґоріца стане ще більше як доси осередком всего перевозового руху.

Під взглядом живописним не має найблизша охрестність міста нічого замітнїйшого, але зато еї підсонє і урожайна рівнина мають дуже велику вагу для цїлого краю. На жаль значна часть урожайної землї лежить пусткою. Причина сего легко зрозуміла: ледви годину ходу за містом тягне ся вже турецка границя, а на турецко-чорногорскій границї єсть дуже богато землї, що не належить до нікого.

Чорногора єсть поправді лиш вижиною, котру роздїляе на дві половини глубоко вритий яр, котрим тягне ся широка долина Цети; західна половина, положена близше моря, то стара Чорногора, всхідна часть називає ся Брдо, що значить гори. Кождий похід против Чорногори опирав ся об Подґоріцу і она була для него найважнїйшою точкою опори, та й в самім дїлї в послїдній війнї крутило ся все около посїданя Подґоріци. Лютий Сулейман-паша хотів походом із Босни опанувати долину Зети. Він перебив ся був аж в долину Цети, але в девятьдневній битві стратив дві третини свого войска. Конґрес берлиньский змусив остаточно Туреччину, що она відступила Подгоріцу Чорногорі. Та на жаль границю уложено дуже нещасливо.

Пануючий князь Николай зробив для сего міста богато. Княжий двір перебуває цїлими місяцями в ново побудованій палатї. Як би Подґоріца не була так дуже виставлена на небезпечність підчас війни, то она під кождим взглядом надавала би ся на столицю. Магометаньске населенє зменшило ся з новочасними відносинами і поволи але певно клонить ся до упадку. Але впрочім Магометани в Подґоріци суть дуже добрими підданими, лиш часами вибухає їх гнїв на ново. Перехід магометаньскої дівчини на православну віру і то, що она віддала ся за Чорногорця, викликала були ще недавно тому велике заворушенє серед магометаньского населеня.

Я вибрав ся був на короткий час на лови над устєм Зети до Морачі і при сїй нагоді оглянув розвалини стародавної Діоклеї (тепер Дукля), де була колись лїтна резиденция римского цїсаря Діоклециана. Там тепер розкопують стародавне городище і знайдено многі памятники з давних римских часів. На другий день поїхав я в дальшу дорогу.

Долина Зети то найважнїйша часть Чорногори. На сїм короткім просторі межи Подґоріцою я Нікшічем записала ся через пятьсот лїт кровами буквами історня Чорногори. Нїгде не пролито тілько крови як на сїй ледви 40 кільометрів довгій долинї. Коли Катуньска нагія з Цетинєм уважала ся за голову Чорногори, то долина Зети була еї серцем. Тут розбивала ся завсїгди вся сила турецкої армії і нїгде так як тут не можна зрозуміти тої причини, задля котрої давнїйшими часами називано Чорногорців горлорізами. Долина Зети, що сполучає обі половини краю, Чорногору в тїснїйшім значіню і Брдо, єсть однїсенькою стороною, де земля дає ся добре управляти і єсть незвичайно урожайна. Аж до берлиньского конґресу могла она живити лиш малу часть населеня, а переважна часть мусїла шукати собі

верх 400.000 фр. Правительство заявило, що заплатить їм 20 прц. з цілої претенсиї. Купцї приняли сей процент, але застерегли собі, що о решту довгу будуть допоминати ся в судовій дорозї.

Господарство, промисл і торговля.

— В Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ було в місяци червни с. р. 10.089 важних поліс на суму 10,159.656 К обезпеченої вартости з премією 97.744 К 73 с; разом від початку року по конець червня видано 57.001 важних поліс на суму 59,492.962 К з премією 549.486 К 12 с.

Попередного року в першім півроці було 46.938 важних поліс на суму 50,001.447 К з премією 449.043 К 45 с то єсть сего року о 10.063 поліс і 100.442 К 67 с премії більше.

Шкід в червни було 116 случаїв, разом всїх від початку року по конець червня було 788 шкід, з котрих 769 вже виплачено, 4 шкоди находять ся в лїквідациї через місцевих делеґатів, а 15 відшкодовань (в квотї 8.024 К 50 с) на разї з причин правних вздержано.

Сума всїх тих шкід разом з коштами лїквідациї виносить brutto 459.404 К 25 с з чого по потраченю части реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 213.328 К 21 с.

Фонди Товариства обезпечень (резервовий, резерва премії і проча) виносять з кінцем червня с. р. 1,067.977 К 33 с.

— Товариство взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові.

Справоздане за час від 1 січня 1903 до 30 червня 1903.

I. Вкладки щадничі:

	К	с
від 1 січня до 30/6 1903 вложило 898 сторін	467.092	18
від 1 січня до 30/6 1903 вийняло 549 сторін	273.516	03
остає 30/6 1903 р. 1410 вкладок на суму	1,296.909	55

II. Позички на скрипти і векслї:

від 1 січня до 30/6 1903 удїлилисьмо 421 позичок на: К 266.770 с —

від 1 січня до 30/6 1903 сплачено 193 і рати на: К 224.105 с 93

остає 30/6 1903 р. 2391 позичок на суму 1,281.907 53

а то: 2140 позичок на скрипти в сумі . К 1,131.727 с 71

і 251 позичок на векслї в сумі К 150.179 с. 82

III. Членів прибуло 304, виступило 103 остає 2592 членів.

IV. Сума удїлів декларованих К 134.700 — вплачених . . К 100.351 93

V. Фонд резервовий, специяльна резерва і фонд на ріжницию курсів . . . К 18.585 33

Фонд власний разом (IV. і + V.) 118.947 26

Сума всїх актів Товариства виносить 1,465.362 72

а то: на позичках як висше: 1,281.907 53

в цїнних паперах 91.424 25

в руских Товариствах вкладки . . 65.272 23

готівка (в касї щадници почт. і на рах. біжучім) . . 26.758 71

Відсотків побрано 41,753 К 42 с, виплачено або дописано до вкладок 25.651 К 13 с.

Кошта адміністрациї видали 9647 корон 60 сот.

Від позичок числять ся $5^{1}/_{2}\%$ і додаток 1% на кошти адмінїстрациї. — Вкладки приниμає ся на 4%.

— Ц. к. Дирекция зелїзниць державних оповіщує: Після оголошеня, уміщеного в „Ґазетї віденьскій (Wiener Zeitung)“ буде роздане в дорозї оферт виконанє робіт наземних, до того також будинків і огородженя на часткові просторони Кляґенфурт-Розенбахталь, лїнії зелїзниць державних Кляґенфурт (Віллях, Горициця, Триєст). Оферти буде принимати найпізнїйше до 4серпня 1903, 12 година в полудне ц. к. Дирекция будови зелїзниць державних у Віди VI. Ґумпендорферштрассе 10. Услівя і пляни можна переглянути в згаданій Дирекциї і в ц. к. Управі будови зелїзниць в Кляґенфуртї.

Задля перебудови мостів буде вдержаний весь рух на коломийских зелїзницях в часї від 13 липня до 8 серпня включно на слїдуючих шляхах: 1) Від 13 липня до 18 липня включно на всїх шляхах. 2) Від 22 липня до 28 липня включно і від 3 серпня до 8 серпня включно на шляху Надвірняньске передмістє-Слобода рунґурска копальня.

Дня 22 червня с. р. отворено в окрузї ц. к. Дирекциї зелїзниць держ. в Празї електричну зелїзницю льокальну Табор-Бехін зі стациями: Табор, Мальшіц, Сляп, Судомеріц Чернїц і Бехін і пристанками Гарки коло Табора, Ценков, Тшебеліце, Вшехляп-Дудов, Смолен і Безеровщ. Стациї уряджено для руху особового і пакункового. За їзду з пристанків оплачує ся належитість кондукторам в поїздах, а за пакунки в стациях відбору.

Дня 10 липня с. р. отворено в окрузї ц. ц. Дирекциї зелїзниць держ. в Кракові на шляху Орлів-Тарнів поміж стациями Шухів і Ловчівок-Плесня пристанок особовий „Ловчів“ для руху особового і пакункового, як також для обмеженого надаваня посилок звичайних. Білети їзди буде ся видавати на пристанку, а належитість за пакунки буде ся оплачувати в стациї відбору.

Телєграми.

Ішль 14 липня. Бувший ческий мінїстер др. Резек прибув сюди вчера о годинї 2 з полудня і був у Цїсаря на авдиенциї. По авдиенциї запросив єго Цїсар на двірский обід.

Будапешт 14 липня. Збори виборцїв скликані пос. Барабашем до Вел. Варадину були дуже бурливі і треба їх було розвязати, бо товпи поводили ся грізно. В наслїдок заколоту мусїло виступити войско і заводити лад, серед чого ранено кільканайцять осіб.

Відень 14 липня. Римский кореспондент Wiener Allg. Ztg. мав розмову з братаничем папи, котрий сказав, що подужанє папи неможливе. Сили опускають недужого надто скоро і тому кождої хвилї можна побоювати ся смерти папи.

Париж 14 липня. Нинї обходять тут торжественно як народне сьвято роковини взятя Бастилї. На Марсовім поли відбуде ся в присутности президента Любета великий перегляд войск.

Льондон 14 червня. Бюро Райтера доносить з Порт Артура, що там зібрано доси 30.000 войска, а має прибути ще 16.000.

Послїдні вісти.

Стан недуги Сьв. Отця єсть дуже небезпечний і Папа мабуть не дожиє вечера. Після приватних вістий з Риму, нинї около 10 год. 40 мін. розпочало ся вже конанє; Папа стратив вже притомність і не пізнає нїкого.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

прожитку на нужденних пасовисках на рівнинах Красу.

Некористні полїтичні границї не допускали Чорногорцїв до тої рівнини, котру можна було добре обрабляти і їм не позіставало нїчого, як лиш шукати собі способу до житя в горах. Але там недоставало їм нераз найпотрібнїйших річий до житя а тут в долинї під ними лежали найурожайнїйші поля пусткою. В тяжкій борбі о житє мусїли они, щоби не гинути з голоду, шукати собі поживи насильним способом. До того ще безнастанні війни і сусїдство диких племен та страшна лютість Турків не вливали ублагороднюючо на людске чувство. Тож не диво, що напади на землї ворога ставали з обох сторін що раз дикші. Наконець з обох сторін нїхто не зважав на „вічний мир“ заключуваний по сто разів, і тількож разів нарушуваний. Релїґійні і національні ріжницї викликували заєдно ворогованє, а сьвятий закон кровної мести домагав ся заплати. Для Чорногорцїв остала ся остаточно війна одиноким і найчестнїйшим ремеслом.

А чомуж горлорізи? Зі становища морального єсть то певно злочин і погане дїло позбавляти когось житя і підрізувати єму горло або просто відрубувати голови, як то було в звичаю в Чорногорі, але з другої сторони не можна Чорногорцїв за то таки вже зовсїм осуджувати. На всходї взагалї житє чоловіка не богато значить, а Турки бодай допускали ся ще більшої лютости. В борбі против перемагаючої сили ворога не можна обійти ся анї без одного вояка, щоби відставити єго до пильнованя плїнників. Пускати зловлених на війнї, нехай втікають, було би нерозважно. Чорногорцї позбували ся їх борзо і напевно в той спосіб, що відбирали їм житє, отже підрізували їм горла та й заощаджували собі пороху і куль. Відрубувати голови або підрізувати горло був первістно турецкий звичай і з часом приняв ся зовсїм в Чорногорі. Князь Данило в послїдних роках свего панованя накладав за сей звичай як найострійші кари а в послїдній війнї (1876—1877) пустили Чорногорцї більше як 6000 плїнників на волю, не зробивши їм нїчого, але із зловлених Чорногорцїв не вернув анї один живцем.

А теперішна чета? (Зробити „чету“ значить в Чорногорі почислити ся з кимсь кроваво). Мимо вічних непокоїв на альбаньскій границї і сусїдів, котрі анї трошки не оглядають ся на свого володїтеля султана, єсть чета в теперішних часах просто неможлива. Князь Николай не з тих, що дають з собою жартувати; він своїх людий, що переходять через границю, щоби там мстити ся, карає острійше, як неодного альбаньского злодюгу, котрого прихоплено на якімсь злочинї. Нинї час би перестати вже називати Чорногорцїв горлорізами та злодїями, що крадуть чужі барани.

З часом стали Чорногорцї так відважні, і біда так їх дуже притискала, що они майже в огни турецких пушок обрабляли свої ниви, що припирали до їх гір в Подґориці, Спучу та Нїкєічи. Позаяк непевність і вічна обава перед обопільними нападами спиняли весь рух торговельний, ремісла і рільництво, а полїтичні і економічні відносини в пограничних округах ставали просто незносними, то Туреччина старала ся множество разів змусити ворога до спокою. Але то їй нїколи не удало ся мимо єї напружень та хвилевих успіхів, а в природній прикметї Чорногори і дикій та беззаглядній хоробрости єї жителів лежить ключ для зрозуміня чорногорскої історії, котра складає з безпреривної борби через пять сот лїт против турецкої переваги. Хто увзглядн ить всї ті подїї, для того неодно стане ясним.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).